

V Bruseli 25. mája 2022
(OR. fr)

9362/22

SAN 278
PHARM 94
COVID-19 103
DEVGEN 104
PROCIV 71

POZNÁMKA

Od: Predsedníctvo

Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada

Predmet: Preskúmanie stratégie Európskej únie v oblasti globálneho zdravia

Delegáciám v prílohe zasielame podkladový dokument predsedníctva, ktorý má slúžiť ako základ pre výmenu názorov na tému „preskúmanie stratégie EÚ v oblasti globálneho zdravia“, ktorá sa uskutoční 14. júna 2022 na zasadnutí Rady EPSCO venovanej zdraviu.

Preskúmanie stratégie Európskej únie v oblasti globálneho zdravia

Globálne otázky zdravia boli v posledných mesiacoch ústredným prvkom posolstva, ktoré vysielali inštitúcie Únie a členské štáty na medzinárodnej scéne.

EÚ preukázala schopnosť reaktivity a solidarity v rámci **Tímu Európa** s cieľom **aktívne prispievať ku globálnej reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19**. EÚ je teda najväčším svetovým vývozcom a darcom vakcín a poskytla značné finančné prostriedky na iniciatívu ACT-A a jej vakcinačný pilier COVAX. Zaviazala sa tiež posilniť výrobné kapacity rozvojových krajín, a to prostredníctvom prepojenia zdravotníckych systémov v iniciatíve ACT-A, ako aj pomocou iniciatívy Tímu Európa „MAV +“.

Od začiatku zdravotnej krízy EÚ **obhajovala silnú multilaterálnu reakciu a podporovala vedúcu úlohu WHO v koordinácii reakcie na núdzovú zdravotnú situáciu**. Prijala závery Rady o posilňovaní úlohy WHO¹, spolu s talianskym predsedníctvom skupiny G20 zorganizovala celosvetový samit o zdraví² a podporila Rímske vyhlásenie G20³. EÚ tiež zohrala vedúcu úlohu v úvahách o tom, aké reformy je potrebné vykonať na posilnenie multilaterálnej zdravotnej architektúry súvisiacej s WHO. Okrem toho rozhodnutím Rady z 3. marca 2022 sa Únii umožňuje priamo sa zúčastňovať na rokovaníach s cieľom vypracovať medzinárodnú dohodu o predchádzaní pandémiám a pripravenosti a reakcii na ne, ktoré sa začali v rámci WHO. EÚ sa navyše aktívne zapája aj do práce na zmene Medzinárodných zdravotných predpisov (MZP, 2005). EÚ a európski partneri v skupinách G7 a G20 na týchto fórach vystupovali jednotne s cieľom posilniť multilaterálnu reakciu na zdravotnú krízu.

¹ [Posilňovanie Svetovej zdravotníckej organizácie: EÚ je pripravená zohrávať vedúcu úlohu](#) (6. 11. 2020).

² Celosvetový samit o zdraví 21. mája 2021.

³ [Rímske vyhlásenie hláv štátov a predsedov vlád G20](#) (1. 11. 2021).

Európska únia a jej členské štáty sú v súčasnosti hlavnými darcami v medzinárodných iniciatívach, ktorými sa koordinuje solidárne úsilie zamerané na krajiny s nízkymi a strednými príjmami, ako sú programy financované WHO a multilaterálne fondy, napr. Globálny fond pre boj proti AIDS, tuberkulóze a malárii, Gavi či Unitaid, a iniciatíva ACT-A. Ústredná úloha EÚ v oblasti globálneho zdravia zahŕňa aj **prehĺbenie zdravotnej spolupráce s partnerskými krajinami, najmä mobilizáciou nástroja NDICI – Globálna Európa.** V rámci nej sa 17. – 18. februára 2022 uskutočnil samit Európska únia – Africká únia, na ktorom sa prehĺbila euro-africká spolupráca v záujme zdravotnej suverenity kontinentu, a 12. mája 2022 druhý svetový samit týkajúci sa ochorenia COVID-19, na ktorom Spojené štáty americké a EÚ zopakovali svoj záväzok zrealizovať svoj spoločný program zo septembra 2021 zameraný na prekonanie pandémie⁴.

Na základe svojich skúseností a mechanizmov zavedených najmä počas krízy COVID-19 **Únia preukázala svoju schopnosť poskytnúť masívnu, solidárnu a koordinovanú humanitárnu a zdravotnícku pomoc Ukrajine,** vysídlenému obyvateľstvu a najviac postihnutým štátom. Neopodstatnená vojenská agresia Ruska voči Ukrajine, ako aj jeho útoky na zdravotnícke štruktúry mali závažný dosah na ukrajinské, ako aj európske systémy zdravotnej starostlivosti, najmä v dôsledku prudkého a masívneho prílevu utečencov do susedných krajín. Čiže okrem otázok naliehavosti a rovnako ako v prípade krízy COVID-19 vyvstáva aj otázka zvládania dôsledkov vojny v strednodobom i dlhodobom horizonte, pričom sa opätovne zdôrazňuje potreba vybudovať silnú stratégiu Únie v oblasti globálneho zdravia.

⁴ Vyhlásenie predsedníčky Komisie Ursuly von der Leyenovej a prezidenta Bidena pri príležitosti druhého svetového samitu týkajúceho sa ochorenia COVID-19 (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_22_3050).

Z týchto po sebe nasledujúcich kríz teda vyplynula dôležitosť európskeho rozmeru pri riešení početných globálnych výziev v oblasti zdravia. V Strategickom kompase⁵, ktorý bol prijatý 21. marca 2022 na posilnenie európskej bezpečnostnej a obrannej politiky, sa už zdôraznilo, že je potrebné, aby sa EÚ pripravila na „*globálne krízy v oblasti zdravia, [ktoré] môžu takisto vytvárať značný tlak na spoločnosti a hospodárstva, čo má ďalekosiahle geopolitické dôsledky*“.

Celosvetová činnosť EÚ v oblasti globálneho zdravia presahuje rámec zdravotnej bezpečnosti.

Medzinárodná scéna zaznamenala mnohé iniciatívy v oblasti verejného zdravia zamerané na podporu zdravia a prevenciu neprenosných chorôb, ktoré pochádzajú z dielne EÚ, a to pred touto krízou aj počas nej. Ku globálnemu zdraviu prispievajú všetky iniciatívy v rámci Tímu Európa (najmä iniciatívy, ktoré pri prevencii kríz vychádzajú z prístupu „jedno zdravie“), ako aj budúce spoločné európske akcie podporované z programu EU4Health.

Posledná stratégia zameraná na úlohu Únie v oblasti globálneho zdravia pochádza z roku 2010. Vychádza z oznámenia Komisie⁶ a záverov Rady⁷, po nej však nasledovali **hlboké zmeny**, medzi ktoré patrí prijatie Agendy 2030 a cieľov udržateľného rozvoja, ako aj Parížskej dohody o zmene klímy, pandémie COVID-19, návrat vojny na európsky kontinent či objavenie nových zoonóz (napr. opičích kiahní). Štruktúrovanie multilaterálnej reakcie na zdravotné krízy na základe iniciatívy ACT-A a rokovania o reforme financovania medzinárodnej zdravotnej architektúry predstavovali dôležité kroky v tomto smere.

⁵ [Strategický kompas pre silnejšiu bezpečnosť a obranu EÚ v nasledujúcom desaťročí](#) (213/2022).

⁶ [Oznámenie Komisie „Úloha EÚ v oblasti celosvetového zdravia“](#) (31. 3. 2010).

⁷ [Záver Rady o úlohe EÚ v oblasti celosvetového zdravia](#) (10. 5. 2010).

Okrem už vynaloženého úsilia je podľa všetkého nevyhnutné obnoviť a posilniť stratégiu Únie v oblasti globálneho zdravia s cieľom zohľadniť tento významný vývoj a táto téza bola potvrdená aj pri príležitosti spoločnej konferencie ministrov zahraničných vecí a ministrov zdravotníctva, ktorá sa konala 9. februára 2022 v Lyone. Komisárky Stella Kyriakidesová a Jutta Urpilainenová na zasadnutí ministrov zdravotníctva G7 dňa 19. mája 2022 oficiálne oznámili začatie prác na revízii stratégie EÚ v oblasti globálneho zdravia.

Je potrebné **pokračovať týmto smerom** a zrealizovať podporu silnej únie verejného zdravia, ako aj partnerstiev a sietí, ktoré sa Rada zaviazala podporovať vo svojich záveroch prijatých v decembri 2021, s pomocou regionálnych inštitúcií, ako je Africká únia a Africké centrá pre kontrolu a prevenciu chorôb.

V rokovaní na neformálnom zasadnutí ministrov zdravotníctva v Grenobli (10. februára 2022) sa zdôraznila vzájomná prepojenosť a medzisektorová povaha oblasti zdravia, čo si vyžaduje integráciu kľúčových odvetví (ako je bezpečnosť, obchod, technológie a životné prostredie) na základe už prijatých opatrení. V kontexte zvýšenej vzájomnej závislosti medzi ľudským, zvieracím a environmentálnym rozhraním budú stredobodom tejto revidovanej stratégie klimatická a digitálna transformácia, **prístup „jedno zdravie“** a koncepcia **„zdravie vo všetkých politikách“** (HiAP). Na medzinárodnej úrovni môže Únia stavať na konkrétnych iniciatívach, napr. na skupine odborníkov na vysokej úrovni „Za jedno zdravie“, ktorú navrhlo Francúzsko a Nemecko a spustili WHO, OIE, FAO a UNEP, alebo na iniciatíve Prezode (z angl. *Preventing Zoonotic Disease Emergence*).

Je na Únii, aby skonsolidovala európsku víziu globálneho zdravia a lepšie do nej premietla svoje hodnoty a ciele tak, aby miesto Únie na medzinárodných fórach zodpovedalo jej príspevku k celosvetovému zdraviu.

Predsedníctvo navrhuje tieto otázky do diskusie:

OTÁZKA č. 1: Aké priority by sa mali zahrnúť do novej stratégie Únie v oblasti globálneho zdravia?

OTÁZKA č. 2: Akými prostriedkami by sme mohli posilniť našu koordináciu a náš vplyv v oblasti globálneho zdravia?